

ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ ОВЕЦЬ РІЗНИХ ТИПІВ АСКАНІЙСЬКОЇ КАРАКУЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ

С. В. Могильницька
asknov@mail.ru

Інститут тваринництва степових районів імені М.Ф. Іванова
«Асканія Нова» – Національний науковий селекційно-генетичний
центр з вівчарства
вул. Соборна, 1, смт Асканія-Нова, Чаплинський р-н,
Херсонська обл., 75230, Україна

На даний час галузь вівчарства знаходиться в глибокій кризі. Відбувається суттєве зменшення поголів'я овець та кількості господарств з їх розведення. Однак, досвід світового вівчарства свідчить про те, що в умовах інтенсифікації сільськогосподарського виробництва ця галузь може бути конкурентоспроможною тільки у тому випадку, якщо тварини, яких розводять, відрізняються підвищеною плодючістю. Саме такими, на нашу думку, є вівці асканійської каракульської породи, тому що за своїми господарсько-біологічними особливостями вони найбільшою мірою відповідають вимогам інтенсивного виробництва продукції вівчарства через свою багатоплідність. Виходячи з цього, отримання максимальної біологічно можливої кількості приплоду та його збереження має першочергове значення при відтворенні стада.

У статті наведено результати відтворювальної здатності вівцематок асканійської каракульської породи двох типів (асканійського багатоплідного типу каракульських овець чорного забарвлення та породного типу сірого забарвлення), а також впливу окремих факторів на відтворну функцію маток (вік, жива маса). При цьому встановлено, що матки обох типів характеризуються високою запліднювальною здатністю та багатоплідністю, зокрема, у маток чорного забарвлення ці показники були на рівні 95,6 % та 156,9 %, у маток сірого – 94,4 % та 145,7 % відповідно. Відмічено найменшу плодючість у дворічних маток (1,55 гол. у багатоплідного типу та 1,33 гол. - у маток породного типу сірого забарвлення), найвищу у п'ятирічних 1,67 та 1,62 гол. відповідно. Також встановлено, що зі зростанням живої маси вівцематок підвищується їх плодючість. Найменший вихід ягнят мали матки з живою масою від 40 до 50 кг (1,46 і 1,49 гол. у вівцематок з чорним

забарвленням вовни та 1,23 гол.– з сірим), а найбільший – від 61 до 70 кг (1,64-1,71 гол. та 1,67-1,50 гол.) відповідно.

В цілому вівцематки асканійської каракульської породи двох досліджених типів характеризуються високою відтворювальною здатністю. Маток цієї породи можна використовувати для збільшення чисельності поголів'я за рахунок більшого виходу янят, що сприятиме підвищенню економічної ефективності галузі вівчарства.

Ключові слова: асканійська каракульська порода овець, відтворення, багатоплідність, запліднювальність.

REPRODUCTIVE ABILITY of the DIFFERENT TYPES of SHEEP ASCANIAN KARAKUL BREED

S. V. Mogylnytska

asknov@mail.ru

Ascania Nova Institute of Animal Breeding in the Steppe Regions
named after M. F. Ivanov – National Scientific Selection-Genetics
Center for Sheep Breeding
1, Soborna Street, Ascania Nova, Chaplynka district,
Kherson region, 75230, Ukraine

Now industry of sheep breeding is in deep crisis. There is a significant decreasing of the number of sheep and the number of farms engaged in their breeding. However, the experience of the world's sheep breeding shows that in terms of intensification of agricultural production, this industry can be competitive only if the animals, which are bred, have high level of fertility. Such are the sheep of Ascanian Karakul Breed, thanks to their prolificacy. According to its economic and biological characteristics, they are best suited to the requirements of the intensive production of sheep breeding products. Thus, obtaining the maximum biologically possible quantity of offspring and its preservation, are of paramount importance for the reproduction of the herd.

The results of studies of reproductive ability of ewes Ascanian Karakul Breed of two types (Ascanian Prolific Types of Karakul sheep of black color and Breed Type of grey color), as well as to determine the influence of the individual factors (age, body weight) on the reproductive function of ewes are given in this article. It was found that both types of ewes have a high reproductive capacity and prolificacy. The ewes of black color had the indicators of reproductive capacity and prolificacy at

a level of 95.6% and 156.9%, while the ewes of grey color - 94.4% and 145.7%, respectively. Ewes of two-year age had the smallest prolificacy (1.55 heads from prolific type and 1.33 heads - from ewes of grey color breed type), and the ewes of five-year age had the highest level - 1.67 and 1.62 respectively. However, the difference, which was set, was not reliable. Also, it is determined that an increase in body weight of ewes increases their prolificacy. The ewes of a live weight from 40 to 50 kg had the lowest yield of lambs (1.46 and 1.49 heads from the ewes with black coat color and a 1.23 heads from grey), and the highest had from 61 to 70 kg (1, 64-1, 71 heads and 1, 67-1, 50 heads), respectively. In general, the Ascanian Karakul Breed of sheep of two studied types have a high reproductive capacity. Ewes of this breed can be used to increase the number of livestock, due to greater output of lambs that will enhance the economic efficiency of sheep breeding industry.

Keywords: Ascanian Karakul Breed of sheep, reproduction, prolificacy, fertility.

ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНАЯ СПОСОБНОСТЬ ОВЕЦ РАЗНЫХ ТИПОВ АСКАНИЙСКОЙ КАРАКУЛЬСКОЙ ПОРОДЫ

С. В. Могильницкая
asknov@mail.ru

Институт животноводства степных районов имени М.Ф.Иванова
«Аскания-Нова» – Национальный научный селекционно-
генетический центр по овцеводству
ул. Соборная, 1, пгт Аскания-Нова, Чаплинский р-н,
Херсонская обл., 75230, Украина

В настоящее время отрасль овцеводства находится в глубоком кризисе. Происходит существенное уменьшение поголовья овец и количества хозяйств, занимающихся их разведением. Однако опыт мирового овцеводства свидетельствует о том, что в условиях интенсификации сельскохозяйственного производства, данная отрасль может быть конкурентоспособной, только если разводимые животные имеют повышенную плодовитость. Именно такими, из-за своего многоплодия, являются овцы асканийской каракульской породы. По своим хозяйственно-биологическим особенностям они в наибольшей степени отвечают требованиям интенсивного производства продукции овцеводства. Таким образом, получение максимально биологически

возможного количества приплода и его сохранность, имеют первостепенное значение при воспроизводстве стада.

В статье приведены результаты исследований воспроизводительной способности овцематок асканийской каракульской породы двух типов (асканийского многоплодного типа каракульских овец черной окраски и породного типа серой окраски), а также определено влияния отдельных факторов (возраст, живая масса) на воспроизводительную функцию овцематок. При этом установлено, что овцематки обоих типов характеризуются высокой воспроизводительной способностью и многоплодием. У овцематок черной окраски показатели воспроизводительной способности и многоплодия были на уровне 95,6 % и 156,9 %, а у овцематок серой окраски – 94,4 % и 145,7 % соответственно. Наименьшее многоплодие отмечено у двухлетних овцематок (1,55 гол. у многоплодного типа и 1,33 гол. - у овцематок породного типа серой окраски), а самое высокое у пятилетних овцематок (1,67 и 1,62 гол. соответственно). Однако установленная разница не достоверна. Также определено, что с увеличением живой массы овцематок повышается их многоплодие. Наименьший выход ягнят имели овцематки с живой массой от 40 до 50 кг (1,46 и 1,49 гол. у овцематок с черным окрасом шерсти и 1,23 гол. – с серым), а наибольший – от 61 до 70 кг (1,64-1,71 гол. и 1,67-1,50 гол. соответственно). В целом овцы асканийской каракульской породы двух изученных типов характеризуются высокой воспроизводительной способностью. Овцематок этой породы можно использовать для увеличения численности поголовья, за счет большего выхода ягнят, что будет способствовать повышению экономической эффективности отрасли овцеводства.

Ключевые слова: асканийская каракульская порода овец, воспроизведение, многоплодие, оплодотворяемость.

Актуальною проблемою сучасного етапу розвитку вівчарства є відновлення поголів'я, що в значній мірі визначається рівнем відтворення стада, яке в широкому (онтогенетичному) розумінні є найголовнішим компонентом технології виробництва вівчарської продукції. Репродуктивна спроможність і плодючість вівцематок дозволяють досить швидко відновити поголів'я овець. Тому, при їх розведенні особлива увага повинна приділятися відтворювальній здатності та інтенсивному використанню вівцематок для одержання та вирощування молодняка, оскільки від цього залежить рентабельність галузі. Тобто ефективність вівчарства напряму пов'язана з відтворювальною функцією овець, в тому числі з плодючістю вівцематок,

яка є важливою ознакою їх відтворних якостей [1, 2, 3, 4]. В цьому контексті метою наших досліджень було вивчення відтворювальної здатності вівцематок асканійської каракульської породи двох типів, оскільки за своїми господарсько-біологічними особливостями ці тварини найбільшою мірою відповідають вимогам інтенсивного виробництва продукції вівчарства і можуть бути конкурентоспроможними, оскільки є багатоплідними.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проведено в «ДП «ДГ Асканія-Нова» Херсонської області на поголів'ї вівцематок асканійської каракульської породи двох типів, асканійського багатоплідного чорного забарвлення та породного типу сірого забарвлення за результатами ягніння 2015 року.

Для характеристики відтворної здатності вівцематок досліджували заплідненість, багатоплідність та збереженість молодняку. Відтворювальну здатність маток оцінювали за плодючістю та збереженістю ягнят до 2-х місячного віку за загальноприйнятими методами.

Під час періоду суягності вівцематки знаходилися в однакових умовах годівлі і утримання. Ягніння проходило без ускладнень.

Биометричну обробку одержаних даних проводили за алгоритмами М.О. Плохінського [5] з використанням комп'ютерної програми Excel.

Результати досліджень. Дані, наведені у таблиці 1, свідчать, що вівцематки асканійської каракульської породи двох типів характеризуються доволі високою запліднювальною здатністю та багатоплідністю. Зокрема, у тварин з чорною вовною ці показники знаходяться на рівні 95,6% та 156,9 %, з сірою – 94,4 % та 145,7 % відповідно.

Збереженість ягнят у вівцематок в середньому становила 90,5 %. Відхід ягнят за період від народження до 2-х місячного віку відбувався, в основному, з причин розладу шлунково-кишкового тракту та простудних захворювань. Дещо нижчу збереженість молодняку вівцематок сірого забарвлення (85,0 %) можна пояснити відходом сірих ягнят - альбіноідів.

З віком у тварин відбуваються досить істотні зміни у всіх процесах, що протікають в організмі. Тому протягом усього господарського використання овець у них в різні періоди життя в неоднаковій мірі виражені основні показники продуктивності, у тому числі відтворювальні якості. В межах кожної породи овець багатоплідність змінюється залежно від віку маток. Результати стосовно вікових змін

Таблиця 1. Відтворна здатність маток

Показник	Тип		В середньому
	чорного забарвлення	сірого забарвлення	
апліднено, гол	366	160	526
Об'ягнулося, гол	350	151	501
Запліднюваність, %	95,6	94,4	95,2
Отримано ягнят, гол	549	220	769
Одержано ягнят на 100 вівцематок, %	156,9	145,7	153,5
Збереженість ягнят до 2-х місячного віку, %	92,7	85,0	90,5

плодючості вівцематок наведено у таблиці 2, за даними якої встановлено тенденцію до збільшення даної ознаки у маток як чорного, так і сірого забарвлень до 5-ти річного віку, а в подальшому спостерігається її зниження.

Таблиця 2. Вікові зміни плодючості вівцематок

Вік, років	Забарвлення вовни	Оягнулось, гол.	Одержано ягнят	
			всього, гол.	плодючість, гол
2	чорне	51	79	1,55±0,07
	сіре	24	32	1,33±0,10
3	чорне	159	248	1,56±0,04
	сіре	53	75	1,41±0,07
4	чорне	60	94	1,57±0,06
	сіре	30	45	1,50±0,09
5	чорне	45	75	1,67±0,08
	сіре	29	47	1,62±0,10
6	чорне	35	53	1,51±0,10
	сіре	15	21	1,40±0,13

Так, найменшим цей показник був у дворічних маток (1,55 гол. у багатоплідного типу та 1,33 гол. - у маток породного типу сірого забарвлення), найвищим – у п'ятирічних 1,67 гол. та 1,62 гол. відповідно. Слід відмітити, що у шестирічних вівцематок плодючість знижується, проте залишається на доволі високому рівні 1,51 та 1,40

гол. відповідно не поступаючись дворічним маткам (1,55 та 1,33 гол.).

Кількість народжених ягнят у великій мірі залежить від живої маси та вгодваності їх матерів. Результати проведених нами досліджень щодо впливу живої маси матерів на їх плодючість показані у таблиці 3.

Таблиця 3. Плодючість вівцематок залежно від їх живої маси

Жива маса, кг	Забарвлення вовни	Оягнилось, гол.	Одержано ягнят	
			всього, гол.	плодючість, гол.
40-45	чорне	13	19	1,46±0,14
	сіре	-	-	-
46-50	чорне	39	58	1,49±0,08
	сіре	13	16	1,23±0,03
51-55	чорне	56	86	1,53±0,07
	сіре	46	62	1,35±0,07
56-60	чорне	147	231	1,57±0,04
	сіре	50	74	1,48±0,07**
61-65	чорне	47	77	1,64±0,07
	сіре	30	50	1,67±0,08***
66-70	чорне	34	58	1,71±0,08
	сіре	12	18	1,50±0,19
71-75	чорне	11	16	1,45±0,16
	сіре	-	-	-
76-80	чорне	3	4	1,33±0,34
	сіре	-	-	-

*Примітка. **P>0,99; ***P>0,999. Вірогідність різниці наведено між вівцематками сірого забарвлення по відношенню до групи з живою масою 46-50 кг.*

Встановлено, що плодючість маток помітно підвищується зі зростанням їх живої маси, проте це підвищення простежується до певного рівня. Так, найменший вихід ягнят серед вівцематок з чорним забарвленням вовни мали тварини з живою масою від 40 до 50 кг, а саме 1,46 та 1,49 гол., а найбільший – від 61 до 70 кг (1,64 та 1,71 гол.), проте встановлена різниця не вірогідна. При подальшому зростанні живої маси плодючість вівцематок знижується, а саме у маток з масою тіла від 71 до 75 кг становила 1,45 гол., а від 76 до 80 кг – 1,33 гол.

Стосовно проведених досліджень на вівцематках з сірою вовною відмічено таку ж закономірність. Однак, на відміну від багатоплідного типу у маток сірого забарвлення встановлено вірогідну різницю за плодючістю тварин з живою масою у межах 56-60 кг ($P>0,99$) та 61-65 кг ($P>0,999$).

Отримані нами дані узгоджуються з результатами досліджень таких науковців, як Шинкаренко І.С. (1973) та Кудрик Н.А. (2010) на тваринах асканійського багатоплідного типу каракульських овець [6, 7].

Висновки. Вівцематки асканійської каракульської породи двох типів характеризуються високою запліднювальною здатністю та багатоплідністю, зокрема, у маток чорного забарвлення ці показники знаходяться на рівні 95,6 % та 156,9 %, у маток сірого – 94,4 % та 145,7 % відповідно. Встановлено також, що з віком маток їх плодючість збільшується. Найменший рівень цього показника виявлено у дворічних маток (1,55 гол. у багатоплідного типу та 1,33 гол. - у маток породного типу сірого забарвлення), найвищий – у п'ятирічних 1,67 та 1,62 гол. Також відмічено підвищення плодючості зі зростанням живої маси вівцематок. При цьому, відносно низький вихід ягнят встановлено серед маток багатоплідного типу з масою тіла від 40 до 50 кг (1,46 та 1,49 гол.), а найбільш високий – від 61 до 70 кг (1,64-1,71 гол.). Серед маток сірого забарвлення відмічено вірогідну перевагу особин з живою масою від 56 до 60 кг ($P>0,99$) та від 61 до 65 кг ($P>0,999$).

Список використаної літератури

1. Князьков А. В. Многоплодие маток в зависимости от типа их рождения / А. В. Князьков, Н. И. Кравченко // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2003. – № 3. – С. 13-15.
2. Семенов А. П. Воспроизводительные качества мериносовых овец / А. П. Семенов, Е. А. Шеховцева, Е. А. Лакота, Е. В. Зотова, Н. В. Тимофеева // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2002. – № 4. – С. 29-30.
3. Похил В. Для покращення рівня відтворної здатності вівцематок / В. Похил, Я. Борисенко // Тваринництво України. – 2014. – № 6. – С.18-22.
4. Галатов А. Н. Воспроизводительная способность маток и выживаемость ягнят / А. Н. Галатов, Л. П. Татарникова // Овцеводство, – 1989. – № 3. – С. 33.
5. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников. М.: Колос, 1969. – 255 с.
6. Шинкаренко И. С. Физиологические особенности размножения каракульских овец асканийского многоплодного породного типа: дисс. ... кандидата биолог. наук. / Шинкаренко Иван Свиридович. – Аскания-Нова. – 1973. – 164 с.
7. Кудрик Н. А. Селекційна оцінка продуктивних якостей та біологічні особливості багатоплідного типу асканійської каракульської породи: дис. ... кандидата с.-г. наук : 06.02.01 / Кудрик Неоніла Анатоліївна. – Асканія-Нова, 2010. – 148 с.